

راهنمای درس پژوهی
ویژه معلمان

دکتر سهیلا حاجی اسحاق

مؤسسه انتشارات کورش چاپ

سرشناسه : حاجی اسحاق، سهیلا، ۱۳۳۷ -
 عنوان و نام پدید آور : راهنمای درس پژوهی : ویژه معلمان
 مشخصات نشر : تهران: کوروش چاپ، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۷۷ ص.
 شابک : 978-600-5022-65-0
 وضعیت فهرست نویسی : فبیای مختصر
 یادداشت : فهرستنویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir>
 قابل دسترسی است.
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۸۴۳۰۰۹

عنوان کتاب: راهنمای درس پژوهی: ویژه معلمان
 مولف: دکتر سهیلا حاجی اسحاق
 ناشر: انتشارات کوروش چاپ
 صفحه آرا: ک. شیرمحمدی (هیوا)
 تیراژ: ۲۰۰۰ جلد
 نوبت چاپ: اول
 سال چاپ: ۱۳۹۴
 قیمت: ۸۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۲۲-۶۵-۰
 آدرس: تهران، خیابان شریعتی ابتدای ملک بن بست میر مجتهدی پلاک ۴ طبقه اول، واحد ۲
 شماره تماس: ۷۷۶۸۵۱۶۴ - ۷۷۶۸۵۱۹۶ - ۷۷۶۴۹۰۴۷ - ۷۷۶۸۵۲۰۶
 همراه: ۰۹۱۲-۱۴۳۸۱۱۵

Koorosh.chap@gmail.com
 Koorosh93.persianblog.ir

فهرست مطالب

۴	پیشگفتار .....
	بخش اول:
۵	کلیات .....
۷	پژوهش چیست؟ .....
۸	انواع پژوهش .....
۱۰	ویژگیهای پژوهش .....
۱۱	جایگاه درس پژوهی در بین معلمان .....
۱۳	تفاوت درس پژوهی با انواع دیگر پژوهش .....
	بخش دوم:
۱۵	گزارش درس پژوهی .....
۱۷	چه زمانی و چگونه در کلاس درس نیاز به پژوهش است .....
۱۹	فرایند درس پژوهی .....
	بخش سوم:
۲۵	نمونه تجربیات همکاران .....
۲۷	صورتهجلسات معلمان درس پژوه .....
۳۷	گزارش ارزشیابی اجرا توسط ناظران کار معلم .....
۶۹	سیر تفکر مدیر یادگیری .....
۷۰	طراحی آموزشی مبتنی بر نظریه ساخت گرایی (الگوی تدریس SE) ..
۷۴	ارزشیابی تدریس و بازتاب تاثیر آن در برنامه ریزی مجدد .....
۸۰	منابع .....

پیش گفتار:

به دنبال سؤال تلفنی یکی از عزیزان معلم از استان خوزستان (شوشتر) در خصوص ماهیت و ساختار طراحی و ارائه متون "درس پژوهی" به یاد طرح "معلم پژوهنده" افتادم که در سال ۱۳۷۵ به همت پژوهشکده تعلیم و تربیت وزارت آموزش و پرورش در سراسر کشور به اجرا درآمد و طی آن معلمان خلاق تجارب موفق کاری خود را در قالب گزارش‌های علمی به پژوهشکده ارسال می‌داشتند. در سال مذکور ۹۱۲ اثر برای پژوهشکده ارسال شده بود که پس از بررسی و ارزیابی آثار ۶ معلم پژوهنده کشوری و ۵۹ معلم پژوهنده استانی مورد تقدیر قرار گرفتند. آثار پژوهشی برگزیده عناوینی چون: روش نوین در تدریس انشاء، راههای فعال نمودن کلاسهای روش تدریس در تربیت معلم، روش تدریس نوین قرآن در کلاس اول ابتدایی، فرمول‌های ریاضی در نمایشی نو و... را در برمی‌گرفت.

بررسی اجمالی طرح معلم پژوهنده و راههای توسعه و گسترش آن نشان می‌دهد که معلمان آمادگی دارند به صورت فردی و جمعی مشکلات آموزش و پرورش را شخصاً در مدرسه کاهش داده و یا حل نمایند که البته این عمل با روح مدرسه محوری و اقدام‌های مشارکت جویانه که هم‌اکنون مورد توجه مسئولان آموزش و پرورش است همخوانی دارد از طرفی با تجربه‌سی و پنج ساله‌ای که اینجانب در اداره کلاسهای درس و کارگاههای آموزشی معلمان و همچنین رویارویی با چالشهای موجود در بهره‌وری فعالیتهای یاددهی- یادگیری در مدارس دارم به‌این نکته ایمان راسخ پیدا نموده‌ام که گاهی ارزش یک تجربه بومی و راهکارهای پیشنهاد شده از طرف همکاران موفق می‌تواند برتر از دهها شیوه و راه حل ترجمه شده و مربوط به کلاسها و موقعیتهای مشابه آموزشی و پرورشی در کشورهای حتی پیشرفته باشد مجموعه پژوهشی حاضر در واقع خود نوعی اقدام پژوهی در کلاس درس می‌باشد و ضمن پرداختن به تعاریف و راه و روشهای اولیه و تجربیات پژوهش در کلاس درس نمونه‌های مختلف از تجارب معلمان را به منظور مطالعه و ایده گرفتن در اختیار همکاران گرامی قرار می‌دهد.

در اینجا لازم می‌دانم از دوستان و همکاران محترم که در تهیه این مجموعه با دراختیار گذاشتن تجربیاتشان یاریم دادند تشکر نمایم.

حاجی اسحاق

زمستان ۹۲